

Infektionsmanualer för operationsavdelningar	VÅRDHYGIEN	 Labmedicin Skåne
Utarbetad av: Vårdhygien Skåne Godkänd av: Eva Melander, verksamhetschef	Datum: 2011-02-15 Ersätter:	Sida 1 (7)

Infektionsmanualerna för operationsavdelningarna är tänkta att vara en hjälp i planeringen för arbetet med smittsamma patienter som skall genomgå kirurgiskt ingrepp.

Basala hygienrutiner

Det är inte alltid man känner till förekomsten av kolonisation/infektion hos patienten inför vårdtillfället. Arbeta därför alltid strikt efter basala hygienrutiner. Vid korrekt efterlevnad krävs sällan extraåtgärder i form av kontrollodlingar hos medpatienter och personal. Följ [SOSFS 2007:19 Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien inom hälso- och sjukvården](#) och [Region Skånes instruktioner för basal hygien och arbetskläder](#) samt [Vårdhandbokens instruktioner om personalföreskrifter på operationsavdelning](#).

Planering kring en misstänkt eller känd smittsam patient

Innan patienten tas emot på operationsavdelningen skall beslut om eftervård vara helt klart.

I manualerna används förkortningarna **E** och **I** för postoperativ vård.

E betyder att patienten skall ligga på enkelrum med tillgång till egen toalett, alternativt att delad toalett i nära anslutning till rummet smittstädas enligt manualen efter användning.

Dagkirurgiska patienter intar även sina måltider på rummet.

I betyder att patienten skall isoleras på rum med möjlighet till undertrycksventilation och egen sluss.

Om den postoperativa enheten inte kan erbjuda detta kan eftervård ske på operationssalen eller på annan avdelning som har möjlighet till denna typ av rum.

Se till att endast den utrustning och det material som behövs under operationen finns på operationssalen. Att plasta in eller täcka över utrustning rekommenderas inte. Utrustningen måste ändå städas efter användning och i vissa fall kan det vara en säkerhetsrisk att ha övertäckt utrustning.

Vårdhygien bedömer om miljöodling och kontrollodling av personal skall ske.

Patientförberedelse och transport

När patienten anländer till operationsavdelningen skall sjukhuskläder vara rena, sår vara täckta med torra förband och urinpåse vara tömd eller bytt. Sängen skall vara ren och renbäddad.

I fall med luftburen smitta eller MRSA bör patienten transporteras i säng direkt in på operationssalen. Vid andra smittor avgör ansvarig personal hur transport in på operationssalen skall ske, som särskilt tar i beaktande att städning och desinfektion av sluss och lift skall göras om denna använts.

Om separat förberedelserum finns i anslutning till operationssalen kan sängen förvaras där, annars skickas den tillbaka till avdelningen.

Infektionsmanualer för operationsavdelningar	VÅRDHYGIEN	 Labmedicin Skåne
Utarbetad av: Vårdhygien Skåne Godkänd av: Eva Melander, verksamhetschef	Datum: 2011-02-15 Ersätter:	Sida 2 (7)

Arbetsrutiner under operation

Reducera antalet personer på operationssalen och undvik onödiga personalbyten under pågående operation. Personal som närvarar under ingreppet skall antecknas i operationsjournal för eventuell senare smittspårning

Material ”slussas” in och ut från salen via genomräkningsskåp, undvik alltid onödiga dörröppningar.

Spill av infekterat material skall punktdesinfekteras med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt.

Förbrukningsmaterial som till exempel operationsmaterial, suturer och förband skall inte förvaras öppet inne på operationssalen. Använd därför genomräkningsskåp eller annan form av slutna förvaringssystem. Skåpluckor får endast öppnas av personal med nydesinfekterade händer. Material får plockas ur skåpen även när patient med känd smitta opereras, under förutsättning att handdesinfektion utförts korrekt.

Oförbrukat material som har förvarats på operationssalen skall inte återföras till sterilförrådet. Material som hamnat på golvet skall kasseras eller gå till desinfektion & sterilisering.

Arbetsrutin efter operation

Desinfektera använda instrument och narkosutrustning direkt i diskdesinfektor. Om transport skall ske till sterilcentral för desinfektion skall instrumentgaller vara väl täckta.

Avfall och tvätt hanteras enligt infektionsmanualen.

Ta av operationsrock, skyddsrock, handskar, munskydd, mössa och tofflor på salen.

Desinfektera därefter händerna och tag vid behov på skyddskläder för transport till annan enhet. Tofflor rengörs enligt lokala rutiner.

Arbetskläderna byts vid behov i omklädningsrum och hanteras då som vanligt tvätt.

Städning

När patienten har lämnat operationssalen omhändertas allt orent material från såväl operations- som anesthesisidan, därefter städas operationssalen enligt infektionsmanualen. Städutrustningen desinfekteras efter utförd städning.

Efter genomförd städning är salen klar att använda igen även om inte miljöodling utförts.

Miljöodling efter avslutad städning utförs endast efter överenskommelse med Vårdhygien.

Referenser

[Att förebygga vårdrelaterade infektioner - Ett kunskapsunderlag. Socialstyrelsen, Stockholm 2006. ISBN: 91-85482-14-5](#)

[SOSFS 2007:19 Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien inom hälso- och sjukvården](#)

[Förrådshantering och transport av medicintekniska produkter med specificerad renhetsgrad till och inom hälso-, sjuk- och tandvård. Svensk förening för vårdhygien, 2008.](#)

[Vårdhandboken Avsnitt: Operationssjukvård 2010-02-02. Tillgänglig 2011-02-10.](#)

	Ventilation	Smittförande avfall	Risktvätt	Städning	Postoperativ vård	Personal (Åtgärder utöver basala hygienrutiner)	Kommentar	Ytterligare information
Betastreptokocker grupp A, C och G	Normal operationsventilation	Nej	Nej	R/A	Allmänt uppvak			Streptokocker s 292 Att förebygga vårdrelaterade infektioner
Brännskador (omfattande) och stora vävnads-sönderfall	Undertrycks ventilation	Nej	Ja*	D/A	I		Dessa skador kan bidra till spridning även luftburet.	
Bältros, lokalt område	Normal operationsventilation	Nej	Nej	R/A	Allmänt uppvak			Bältros sid 295 Att förebygga vårdrelaterade infektioner
Bältros, generaliserad	Undertrycks ventilation	Ja	Ja	R/A	I			Bältros sid 295 Att förebygga vårdrelaterade infektioner
Calicivirus och Rotavirus	Normal operationsventilation	Ja*	Ja*	D/A	E			Virusorsakad Gastroenterit Vårdhygiens hemsida
Campylobakter	Normal operationsventilation	Ja*	Ja*	D/A	E vid diarré, annars allmänt uppvak			Gastroenteriter sid 195 -209 Att förebygga vårdrelaterade infektioner
Clostridium difficile	Normal operationsventilation	Ja*	Ja*	K	E vid diarré, annars allmänt uppvak		På CSK används inte Klorin.	Clostridium difficile Vårdhygiens hemsida

Ja* = Vid förorening med infekterat material

E = Enkelrum

I = Isolering m undertrycksventilation/sluss på Postop/IVA alt eftervård på operationssalen

K = Klorin 1:10 vid tarmkirurgi eller fekalt spill, annars D/A

D/A = Desinfektionsmedel Virkon 1% alternativt Gigasept Instru AF 2 % till golv.

Alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensider till övriga ytor

R/A = Rengöringsmedel till golv.

Alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensider till övriga ytor.

Kompletterande infektionsmanual för Operation

VÅRDHYGIEN

Utarbetad av: Vårdhygien Skåne
Godkänd av: Eva Melander, verksamhetschef

Datum: 2011-02-15
Ersätter

Sida 4 (7)

	Ventilation	Smittförande avfall	Risktvätt	Städning	Postoperativ vård	Personal (Åtgärder utöver basala hygienrutiner)	Kommentar	Ytterligare information
EHEC	Normal operations-ventilation	Ja*	Ja*	D/A	E vid diarré, annars allmänt uppvak			Gastroenteriter sid 195 -209 Att förebygga vårdrelaterade infektioner
ESBL	Normal operations-ventilation	Nej	Ja*	Om patienten har riskfaktorer: D/A Patient utan riskfaktorer: R/A	E vid riskfaktorer för smittspridning annars allmänt uppvak.		Vid <i>preoperativ</i> förekomst av: diarré, KAD, ren intermitterent kateterisering (RIK), urin- och faecesinkontinens, tarmstomi, bukdränage samt omlägningskrävande sår föreligger riskfaktorer för smittspridning.	Multiresistenta bakterier (Vårdhygiens hemsida)
Hepatit A	Normal operations-ventilation	Ja*	Ja*	D/A	E vid diarré, annars allmänt uppvak			Gastroenteriter sid 195 -209 Att förebygga vårdrelaterade infektioner
Hepatit B och C HIV	Normal operations-ventilation	Ja*	Ja*	Blodfattiga ingrepp: R/A Övriga ingrepp: D/A	Allmänt uppvak, se kommentar	Stängskydd/visir samt dubbla handskar till operationsteamet.	Välj enkelrum vid stor risk för okontrollerad postoperativ blödning.	Blodsmitta Vårdhygiens hemsida
Infekterad vävnad med riklig mängd pus	Normal operations-ventilation	Nej	Ja*	R/A	Allmänt uppvak			
Influensa	Undertrycks ventilation	Nej	Nej	R/A	I	Vid risk för droppsmitta/stänk, använd munskydd klass IIR.		Influensa Vårdhygiens hemsida

Ja* = Vid förorening med infekterat material

E = Enkelrum

I = Isolering m undertrycksventilation/sluss på Postop/IVA alt eftervård på operationssalen

K = Klorin 1:10 vid tarmkirurgi eller fekalt spill, annars D/A

D/A = Desinfektionsmedel Virkon 1% alternativt Gigasept Instru AF 2 % till golv.

Alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensider till övriga ytor

R/A = Rengöringsmedel till golv.

Alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensider till övriga ytor.

Kompletterande infektionsmanual för Operation

VÅRDHYGIEN

Utarbetad av: Vårdhygien Skåne
Godkänd av: Eva Melander, verksamhetschef

Datum: 2011-02-15
Ersätter

Sida 5 (7)

	Ventilation	Smittförande avfall	Risktvätt	Städning	Postoperativ vård	Personal (Åtgärder utöver basala hygienrutiner)	Kommentar	Ytterligare information
Legionella	Normal operationsventilation	Nej	Nej	R/A	Allmänt uppvak			
Löss	Normal operationsventilation	Nej	Ja	R/A	Allmänt uppvak			Löss (Vårdhandboken)
Meningokocker	Normal operationsventilation	Nej	Nej	D/A	E, se kommentar	Munskydd under patientens 2 första behandlingsdygn.	Enkelrum endast nödvändigt de 2 första behandlingsdygnen, och patienten får då ej lämna rummet. Därefter vanligt uppvak.	Meningokocker sid 286 Att förebygga vårdrelaterade infektioner
MRSA, Misstänkt MRB	Om möjligt: undertrycksventilation	Ja	Ja	D/A	E, patienten får inte lämna rummet!		Personal med sår eller eksem samt studerande rekommenderas att inte delta i vård av MRSA-patient.	Multiresistenta bakterier , (Vårdhygiens hemsida)
Mässling	Undertrycksventilation	Ja	Ja	R/A	I	Personal som inte haft mässling eller är ovaccinerad ska inte vårda patienten.		Mässling sid 287 Att förebygga vårdrelaterade infektioner
Paratyfoidfeber	Normal operationsventilation	Ja	Ja	D/A	E			Gastroenteriter sid 195 -209 Att förebygga vårdrelaterade infektioner

Ja* = Vid förorening med infekterat material

E = Enkelrum

I = Isolering m undertrycksventilation/sluss på Postop/IVA alt eftervård på operationssalen

K = Klorin 1:10 vid tarmkirurgi eller fekalt spill, annars D/A

D/A = Desinfektionsmedel Virkon 1% alternativt Gigasept Instru AF 2 % till golv.

Alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensider till övriga ytor

R/A = Rengöringsmedel till golv.

Alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensider till övriga ytor.

Kompletterande infektionsmanual för Operation

VÅRDHYGIEN

Utarbetad av: Vårdhygien Skåne
Godkänd av: Eva Melander, verksamhetschef

Datum: 2011-02-15
Ersätter

Sida 6 (7)

	Ventilation	Smittförande avfall	Risktvätt	Städning	Postoperativ vård	Personal (Åtgärder utöver basala hygienrutiner)	Kommentar	Ytterligare information
Penicillin-resistenta Pneumokocker	Normal operationsventilation	Nej	Nej	R/A	E	Vid risk för droppsmitta/stänk, använd munskydd klass IIR.		
RS-Virus	Normal operationsventilation	Nej	Nej	R/A	E, får inte lämna rummet	Vid risk för droppsmitta/stänk, använd munskydd klass IIR.		
Salmonella	Normal operationsventilation	Ja*	Ja*	D/A	E vid diarré, annars allmänt uppvak			Gastroenteriter sid 195 -209 Att förebygga vårdrelaterade infektioner
Shigella	Normal operationsventilation	Ja	Ja	D/A	E			Gastroenteriter sid 195 -209 Att förebygga vårdrelaterade infektioner
Skabb	Normal operationsventilation	Nej	Ja	R/A	E	Använd handskar och långärmad rock med mudd.		Skabb (Vårdhandboken)

Ja* = Vid förorening med infekterat material

E = Enkelrum

I = Isolering m undertrycksventilation/sluss på Postop/IVA alt eftervård på operationssalen

K = Klorin 1:10 vid tarmkirurgi eller fekalt spill, annars D/A

D/A = Desinfektionsmedel Virkon 1% alternativt Gigasept Instru AF 2 % till golv.

Alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensider till övriga ytor

R/A = Rengöringsmedel till golv.

Alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensider till övriga ytor.

	Ventilation	Smittförande avfall	Risiktvätt	Städning	Postoperativ vård	Personal (Åtgärder utöver basala hygienrutiner)	Kommentar	Ytterligare information
Tuberkulos i lunga och larynx	Undertrycksventilation	Ja*	Ja*	D*/A	I, se kommentar	Andningsskydd FFP3 i smittsamt skede.	Tuberkulos i annan vävnad sprids i normalfallet inte via luften. Dock finns risk för aerosolbildning i samband med spolning, vilket därför bör undvikas. Specialventilation, avfallshantering och isoleringsrutiner gäller i smittsamt skede, vilket normalt är ca 2 behandlingsveckor. Kontakta behandlande läkare för bedömning kring smittsamhet.	Tuberkulos Vårdhygiens hemsida
Tyfoidfeber	Normal operationsventilation	Ja	Ja	D/A	E			Gastroenteriter sid 195 -209 Att förebygga vårdrelaterade infektioner
Vattkoppor	Undertrycksventilation	Ja	Ja	R/A	I	Personal som inte haft vattkoppor eller är ovaccinerad ska inte vårda patienten.		Vattkoppor sid 295 Att förebygga vårdrelaterade infektioner
VRE	Normal operationsventilation	Nej	Ja*	D/A	E			Multiresistenta bakterier (Vårdhygiens hemsida)

Ja* = Vid förorening med infekterat material

E = Enkelrum

I = Isolering m undertrycksventilation/sluss på Postop/IVA alt eftervård på operationssalen

K = Klorin 1:10 vid tarmkirurgi eller fekalt spill, annars D/A

D/A = Desinfektionsmedel Virkon 1% alternativt Gigasept Instru AF 2 % till golv.

Alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensider till övriga ytor

R/A = Rengöringsmedel till golv.

Alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensider till övriga ytor.

D*/A = Desinfektionsmedel Virkon 3%, alternativt Gigasept Instru AF 2% till golv.

Alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensider till övriga ytor